

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

หมู่บ้านใหม่สามัคคี

นางสาวอัมพร เสรีสิริพันธ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นางสาวอัมพร เสรีศิริพันธ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านโนนใหม่สามัคคี

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.จิระวัฒน์ ยงสวัสดิกุล, 57 หน้า

ในการศึกษาและติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านว่าเกิดมีการสร้างงาน สร้างรายได้ มีการพัฒนาอาชีพ การพึ่งพาตนเอง ตลอดจนเกิดความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างศักยภาพของตนเอง เพื่อทราบปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้โครงการบรรลุเป้าหมาย และรวมถึงทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านใหม่สามัคคี ศึกษาหลักการบริหารจัดการกองทุนจากคณะกรรมการ และจากเอกสารต่าง ๆ วิเคราะห์หาหลักเหตุผลโดยใช้ทฤษฎีระบบ “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) เก็บข้อมูลในรูปแบบ บร.ต่าง ๆ นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์

จากการประเมินพบว่า กองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2544 โดยมีจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน และมีสมาชิกทั้งสิ้น 113 คน โดยได้มีกาจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิกไปแล้ว 55 ราย เป็นจำนวนทั้งสิ้น 930,000 บาท ผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำเงินที่ได้รับ จากการจัดสรรไปใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มค้าขาย กลุ่มบริการ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ ซึ่งคาดว่าสมาชิกผู้กู้ทุกรายมีความสามารถในการชำระหนี้ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีสภาพคล่องจากการมีเงินทุนหมุนเวียน และสามารถทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นหมู่บ้านดีขึ้น ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านสามารถพึ่งตนเองได้

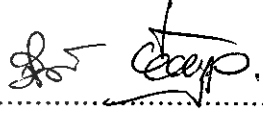
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

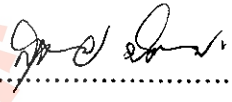
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาบริหารจัดการและประเมิน โครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รศ.ดร.จิรวัดน์ ยงสวัสดิกุล)

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผศ.ดร.สุเวทย์ นิงสานนท์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบริหารจัดการและประเมิน โครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

.....
( )
คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๕ ๕ ๒๕๖๕

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จิระวัฒน์ ยงสวัสดิกุล , รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร อินทราพิเชฐ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา ทองทา, และ นายมรกต จินสิทธิ์ พัฒนาการ 6 อำเภอสี่คิ้ว ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิด ข้อคิดเห็นตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ และกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ผู้นำชุมชน ผู้นำกองทุนทุก ๆ กองทุนในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านทุกคน ที่มีส่วนช่วยอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน

ขอขอบพระคุณผู้ใหญ่บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 5 ที่อนุเคราะห์สถานที่ในการจัดเวทีประชาคมตำบลและอื่น ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส ที่เป็นศูนย์รวมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างบัณฑิตในตำบลหนองน้ำใส ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณทุกฝ่ายที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

(นางสาวอัมพร เสรีศิริพันธ์)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. ความหมายและทัศนะหลากหลายของทฤษฎี	4
4. วิธีดำเนินการ	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	6
บทที่ 2 ปฏิทัศน์วรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	9
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	15
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพท์โมเดล	15
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กองทุน	17
9. เอกสารวิชาอื่น ๆ	18

บทที่ 3 วิธีการประเมินโครงการ

1. รูปแบบการประเมิน 21
2. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน 22
3. ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการและวิธีการเก็บข้อมูล 23
4. การวิเคราะห์ข้อมูล 39

บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ

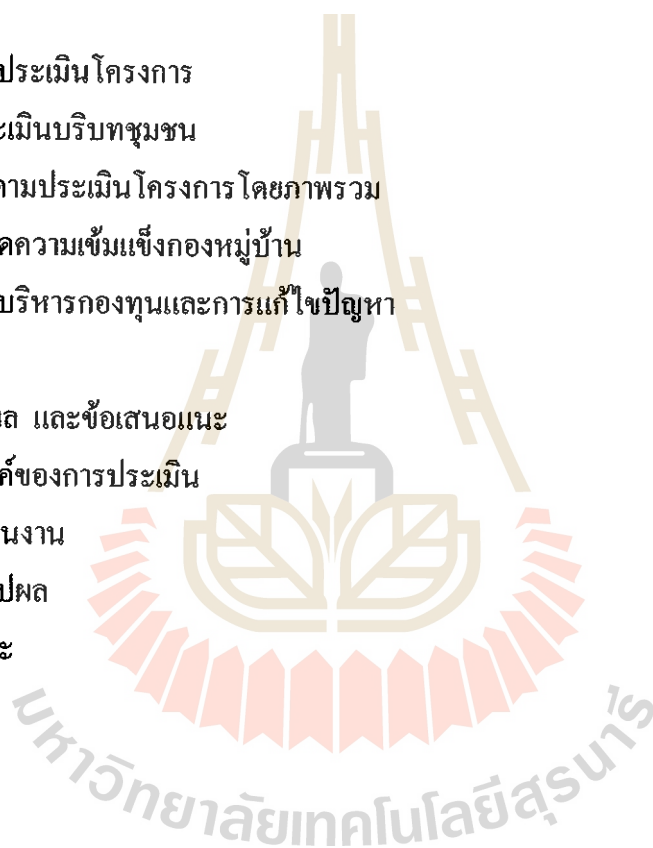
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน 40
2. ผลการติดตามประเมินโครงการ โดยภาพรวม 46
3. สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน 49
4. ปัญหาการบริหารกองทุนและการแก้ไขปัญหา 50

บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน 53
2. ผลการดำเนินงาน 54
3. อภิปรายสรุปผล 54
4. ข้อเสนอแนะ 56

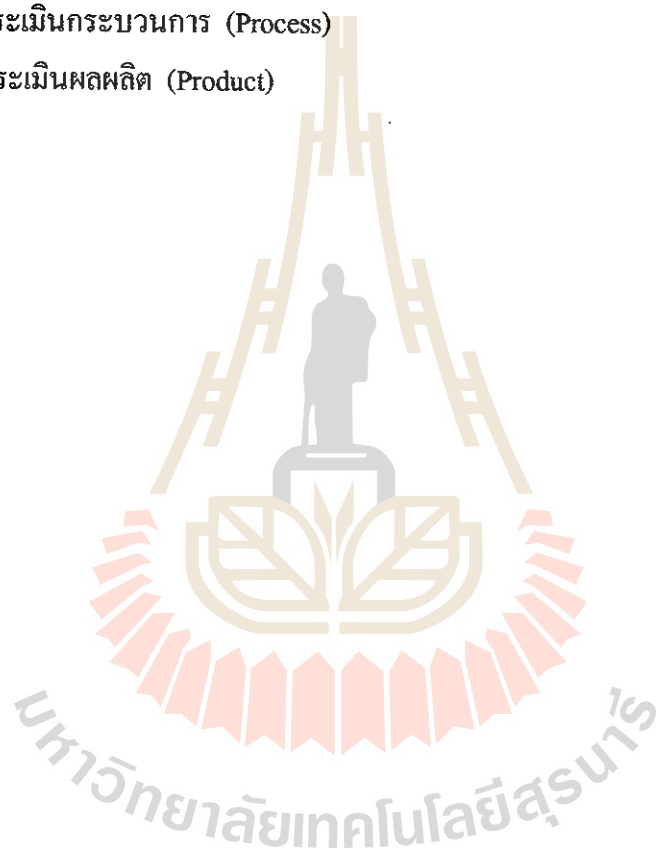
บรรณานุกรม

ภาคผนวก

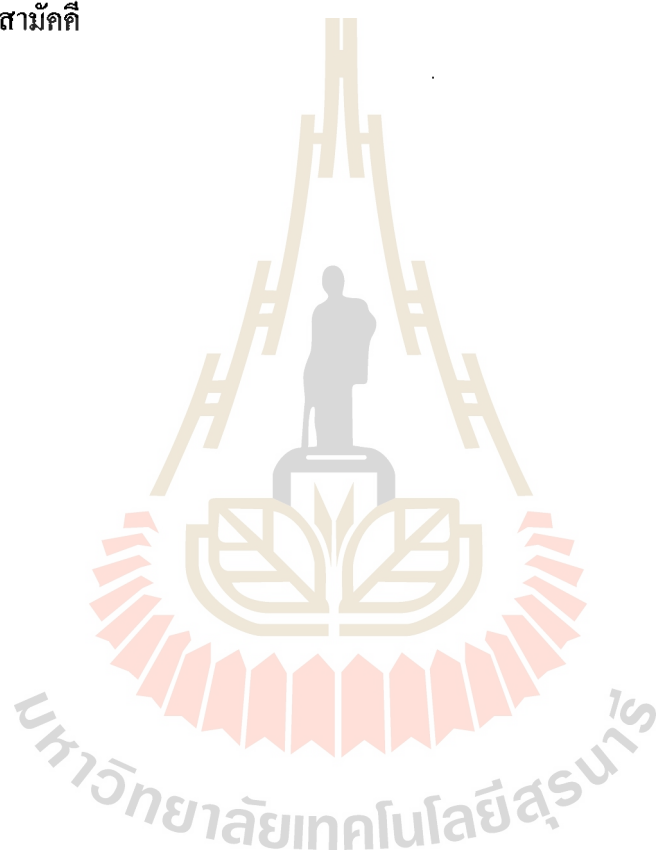
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงการประเมินบริบท (Context)	23
2. ตารางแสดงการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input)	27
3. ตารางแสดงการประเมินกระบวนการ (Process)	30
4. ตารางแสดงการประเมินผลผลิต (Product)	35

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แผนภาพแสดงองค์ประกอบของทฤษฎีระบบ (CIPP Model)	3
2. แผนภาพแสดงแนวความคิดพื้นฐานของสตาร์ทอัพเฟลปป์	16
3. แผนที่ตำบลหนองน้ำใส	45
4. แผนที่หมู่บ้านใหม่สามัคคี	45

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

คนไทยในอดีตอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ ทั้งพ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นครอบครัวขยายในการดำเนินชีวิต หรือ วิถีชีวิตสังคมในอดีตเป็นสังคมแบบพึ่งพาตนเองอยู่อย่างพอเพียงในระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพอยู่กับธรรมชาติพึ่งพาธรรมชาติเอื้ออำนวยมีความอุดมสมบูรณ์ ดังคำกล่าวที่ว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ลักษณะเด่นทางสังคมเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – ฉบับที่ 7 นั้น แม้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือ เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบอีกมาก เช่น ค่านิยมด้านวัตถุ สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรม สถานภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดการอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปหางานต่างถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวพบว่าแนวคิดในการพัฒนามุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวเท่านั้น ไม่เพียงพอจำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการโดยพัฒนาทั้งด้านสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ จากวิกฤติที่เกิดขึ้น ทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หันมาพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด เพื่อมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงได้ปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาเป็น “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ปรารถนาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

รัฐบาลยุคปัจจุบัน โดยการนำของ ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้าน จนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนได้แถลงต่อรัฐสภา ถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งละหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กรวมครัวเรือน

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. เพื่อชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิ

ปัญญาของตนเอง

3. เพื่อเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เพื่อเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน

และประชาสังคม

5. เพื่อกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน
6. เพื่อพัฒนาความสามารถ และการแก้ไขปัญหาตามแนวทาง เศรษฐกิจ

พอเพียง

เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ให้ชาวบ้าน

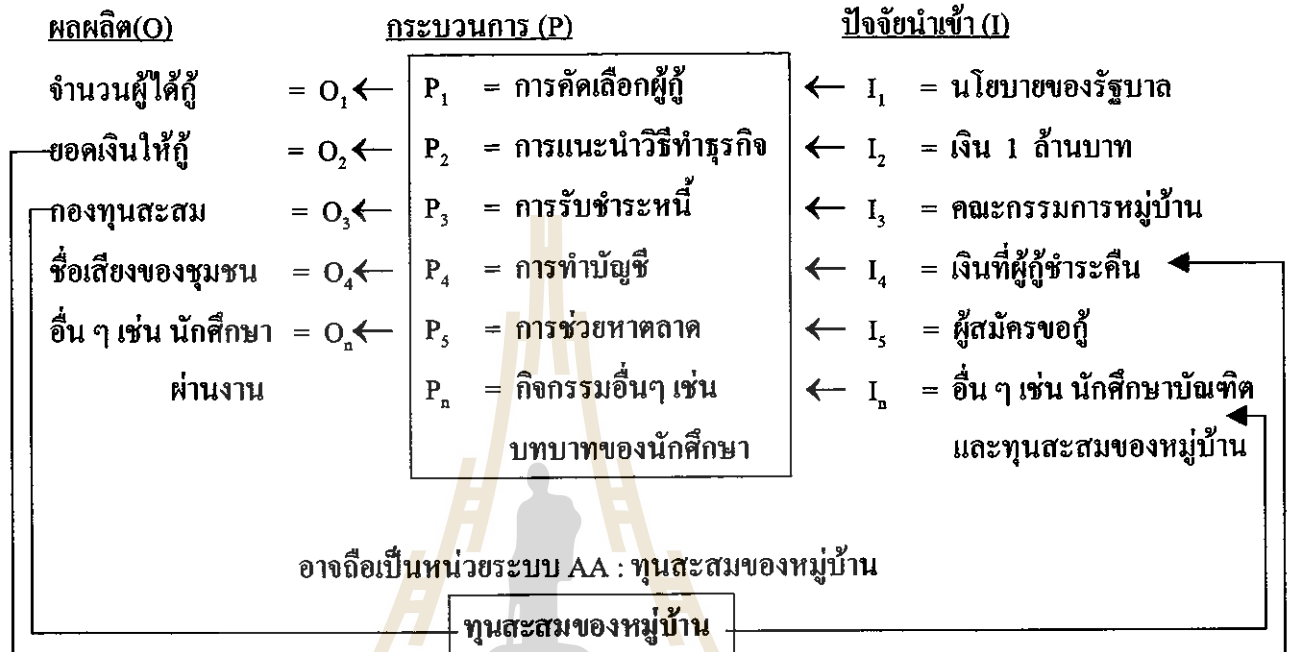
กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่ คັນแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความหมาย ดังนี้

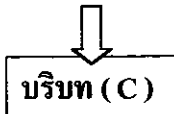
C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

จากแผนภูมินี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ ระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ ระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ มีกระบวนการการทำงานได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ O ตามรายการต่าง ๆ ปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกับระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้ หมายถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศและประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

ความหมายและทัศนะหลากหลายของทฤษฎี

นักวิชาการได้กล่าวถึงทฤษฎีในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและธรรมชาติของทฤษฎี ทัศนะหลากหลายเหล่านี้มีนักวิชาการให้ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

แฮมเพิล (Hampel, Carl G., 1966 อ้างใน สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540 : 4) ให้ความหมายอื่น ๆ ว่า ทฤษฎีคือคำอธิบายเชิงศาสตร์ที่แสดงเหตุผลของการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์

รังสรรค์ ธาระพรพันธุ์ (2529 : 8 – 13) ให้ความหมายว่าทฤษฎี คือ ข้อเสนอ (Proposition) ที่พยายามอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ทฤษฎีแตกต่างจากข้อสังเกตการณ์เพราะข้อสังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามลำดับนั้นมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ทฤษฎีจึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ

(ก) คำนิยามและสมมติฐาน (Definition and Assumption)

(ข) คำทำนาย (Prediction)

องค์ประกอบทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น เพราะเมื่อผ่านการนิยามและวิเคราะห์ตามสมมติฐานแล้ว กระบวนการขั้นต่อไปก็คือข้อสรุป (Conclusion) ที่พยายามอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และคำทำนายมีลักษณะเป็นประโยคเงื่อนไขเสมอ (Condition Statement)

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ทฤษฎี” คือ ข้อกำหนดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของโครงสร้างความคิดรวบยอดและแบบเค้าโครงของตัวแปรต่าง ๆ เพื่อให้สามารถอธิบายและคาดคะเนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ลิเดียน โจเบอร์ก และ โรเจอร์ เนทท์ (Sjoberg and Nett , 1968 : 30) ได้กำหนดความหมายไว้ว่า “ทฤษฎี” หมายถึง ประพจน์ หรือข้อความชุดหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ซึ่งมีความหมายในเชิงประจักษ์คือ สามารถทดสอบได้

กล่าวอีกอย่างหนึ่งแนวคิดและทฤษฎีเป็น “มโนทัศน์” ที่บุคคลหรือกลุ่มคนได้ก่อขึ้นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสิ่งจริงในเอกภพ ทั้งที่อยู่ภายนอกร่างกายเขาและที่อยู่ในร่างกายเขาเอง กระบวนการเกิดหรือก่อตัวของความจริง รวบยอดในสมองของผู้คิดนั้น ได้นำมาศึกษาและพบว่า เป็นกระบวนการวิวัฒนาการ (Evolution Process) ที่มีการเพิ่มข้อมูลใหม่ไม่แตกต่างจากข้อมูลเดิมที่ได้รับแล้ว เป็นเช่นนี้อย่างต่อเนื่องจนถึงจุดอิ่มตัว (Saturation Point) คือ ข้อมูลใหม่ไม่แตกต่างจากข้อมูลเดิมที่ได้รับมาแล้ว ซึ่งหมายความว่า ผู้คิดได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนเพียงพอแล้ว

สำหรับสิ่งจริงอันนั้น และเมื่อเวลาผ่านไป สิ่งจริงดังกล่าวย่อมมีสภาพเปลี่ยนไปอีก

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

เก็บข้อมูลของหมู่บ้าน โดยใช้

- 1.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 1.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 1.3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมือง

- 1.4 แบบรายงานปฏิบัติรายเดือน
- 1.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่สนของประชาชน
- 1.8 โครงการเศรษฐกิจชุมชน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (เขียนแผนธุรกิจ

ผู้ประกอบการ SMEs)

1.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ตามหัวข้อดังนี้

1.9.1 สัมภาษณ์กระบวนการได้มาซึ่งกรรมการกองทุนหมู่บ้านและระเบียบกองทุนว่าสมาชิกมีส่วนร่วมอย่างไร ไครมาสนับสนุนบ้าง

1.9.2 สัมภาษณ์การทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

1.9.3 สัมภาษณ์ทัศนคติที่มีต่อการติดตามประเมินผลโครงการต่าง ๆ ว่าคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่กับการติดตาม การติดตามมีประโยชน์หรือไม่

1.9.4 สัมภาษณ์ความคิดเห็น ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.9.5 สัมภาษณ์ชาวบ้านเพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของชาวบ้านว่าหมู่บ้านชุมชนที่เข้มแข็งนั้นจะต้องมีลักษณะมีอะไรบ้าง

1.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

1.11 แบบเจาะลึกกรณี

1.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

2. การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามทั้งปลายปิดและปลายเปิดเป็นฐาน ตามด้วยการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ เอกสาร การสื่อสารผ่าน e-mail โทรศัพท์ และสื่อต่าง ๆ โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน ชาวบ้านในชุมชนทั่วไปที่ถูกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการพยายามสังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยวิธีการคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ

3. มีการทำงานทุกขั้นตอนเป็นไปตามแผนที่วางไว้

4. มีการปรับแผนการดำเนินงาน แก้ไขการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ตามความจำเป็น

5. มีการแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา

6. ใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างประหยัด คุ่มค่า

ในการติดตามผล ตรวจสอบและประเมินโครงการ โดยภาพรวมนั้นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องมีข้อมูลต่าง ๆ ในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งการจะได้ข้อมูลมานั้น ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องติดตามศึกษาและมีส่วนร่วมกับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ มีการสังเกต สัมภาษณ์ และฝึกปฏิบัติงานตามกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีกำหนดระยะเวลาซึ่งจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ที่จะนำมาเป็นข้อสรุปและรายงานผลการปฏิบัติ การที่สรุปข้อมูลต่าง ๆ ในภาพรวมเป็นรูปเล่ม ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเรื่องกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อปฏิบัติงานโครงการอื่น ๆ ที่มีผลต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาหมู่บ้านในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

ปรัชญาวรรณกรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาบ้านหนองน้ำใสทั้งที่เป็น นโยบาย หลักการ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้าน ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบ ชิพท์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. หลักวิชาการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
  - 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
  - 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
  - 9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
  - 9.4 ประชาคม
  - 9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 9.6 ธุรกิจชุมชน
  - 9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กและเพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการ

พัฒนา

4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

ซึ่งนอกจากหลักสำคัญ 4 ประการนี้แล้วกองทุนหมู่บ้านต้องช่วยเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ทั้งยังช่วยเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) เพื่อส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแต่ละชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้แนวทางนโยบาย วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าวเป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย

คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีคณะกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน

(2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

(3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการการบริหารงานกองทุน

(5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์กองทุน

(6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การบริหารกองทุน

(7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

(9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

(10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้ คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาด ของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตาม ระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมคำตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเข้าประชุม และคำ ตองแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยเบิกจ่ายจากสำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ และของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหาร กองทุน
- (5) จัดดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ เตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการ กองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับ นโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินงานในส่วนการบริหารกองทุน

(10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพอสรุปได้ ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในวรรคสอง ของข้อ 6 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความดังกล่าวต่อไปนี้ แทน “คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกิน 4 คน”

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

1. จะต้องมีการเวียนตามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าประชุม

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

3. ปฏิบัติอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ ไม่มีประวัติเสียทางด้านการพนัน สิ่งเสพติด ทางด้านการเงิน

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

6. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ

7. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่สิทธิของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

8. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน

4. ขอล้ำทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. คณะกรรมการหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
3. การเตรียมความพร้อม ของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อได้รับการสนับสนุน

เป็นวงเงินไม่เกินหนึ่งล้านล้านบาทจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี
2. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน
  - 2.1 เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ
  - 2.2 เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อแปรรูป
  - 2.3 เป็นแหล่งเงินทุนกู้ยืมเงิน
  - 2.4 เพื่อลดรายจ่าย
  - 2.5 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ
- 3 แหล่งที่มาของกองทุนบ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 5
  1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลจัดสรรให้กองทุนละ 1 ล้านบาท
  2. เงินจากดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
  3. เงินจากค่าธรรมเนียมแรกเข้า หรือค่าสมัครสมาชิก
  4. เงินค่าถือหุ้น หรือเงินสะสมของสมาชิก
  5. เงินสมทบจากองค์กรสมาชิกอื่น ๆ ในหมู่บ้านหรือเอกชน
  6. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

4. คุณสมบัติของสมาชิกบ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 5

1. เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจริง และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
2. เป็นผู้ที่มีนิสัยดีงามมีความรู้ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน
3. เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
5. เป็นผู้อดทนเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
6. มีเงินฝากตั้งจะและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นขึ้นไปหรือหนึ่งในสิบของจำนวนหุ้นที่มีอยู่ในกองทุน

5. การสมัครเป็นสมาชิกกองทุนบ้านใหม่สามัคคี

1. ยื่นคำสมัครขอเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน
2. สมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ปีละ 1 ครั้ง
3. สมัครได้ ณ ที่ทำการกองทุน หรือจุดให้บริการรับสมัครสมาชิก
4. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก โดยชอบธรรม โดยมติเห็นชอบ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติ และเห็นสมควรรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก ดังนี้

- 4.1 จะพิจารณาภายใน 3 วัน พร้อมทั้งแจ้งให้บุคคลนั้น ๆ ทราบ
- 4.2 เสียค่าสมัครแรกเข้าของสมาชิกตามที่กำหนด หรือถือหุ้น

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

1. เสียชีวิต
2. ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกหรือคณะกองทุน
3. เป็นมตินที่ประชุม หรือประชาคม มีมติให้ออก ด้วยคะแนนเสียงสองในสี่ของผู้ร่วมประชุม
4. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ ไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุน ไม่ว่าจะประการใด
5. ผู้กู้ยืมเงินนำเงิน ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ตามสัญญา ให้คณะกรรมการยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเต็มจำนวนโดยทันที แล้วให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกให้พ้นจากสมาชิกกองทุนและห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเป็นระยะเวลา 2 ปี
6. เมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะลาออกจากกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกจะต้องไม่มีหนี้สินผูกพันกับกองทุนหมู่บ้าน

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ ให้กับผู้กู้ที่คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจนต่อคณะกรรมการกองทุน
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน จำนวน 20,000 บาท ถ้าเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนกำหนด ให้ขอมติ จากสมาชิก แต่ต้องไม่เกิน จำนวน 50,000 บาท
3. กรณีอนุมัติเงินกู้ให้บันทึกความเห็น ในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนา ตลอดจนถึงเงื่อนไขในการอนุมัติเงินกู้ให้ผู้ขอกู้แลธนาคารรับทราบโดยเร็ว
4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
5. อัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราแน่นอนตามความเห็นชอบของสมาชิก
6. ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้กรรมการพิจารณาตามความเหมาะสมแต่ไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันทำสัญญา
7. กรณีผู้กู้ผิดสัญญา ไม่คืนเงินตามกำหนดให้เสียเบี้ยปรับ ตามระเบียบกำหนดไว้
8. กรณีผู้กุนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้ได้ทันที

กรณีกองทุนหมู่บ้านใหม่สมัคร มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้จะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน
  2. เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด
  3. สามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน
- ## 7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบ การประเมินแบบชีพฟ์โมเดล (CIPP MODEL)
1. รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

สต๊อฟเฟลบีม ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือการประเมินเพื่อการพัฒนา (สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 89-91)

สต๊าฟเฟิลบีม กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศเพื่อใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ มีแนวคิดพื้นฐานเพื่อ จำนวนขั้นตอนการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอนคือ
 ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
 ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สต๊าฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1.C = Context Evaluation - การประเมินสภาวะแวดล้อม

2.I = Input Evaluation - การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

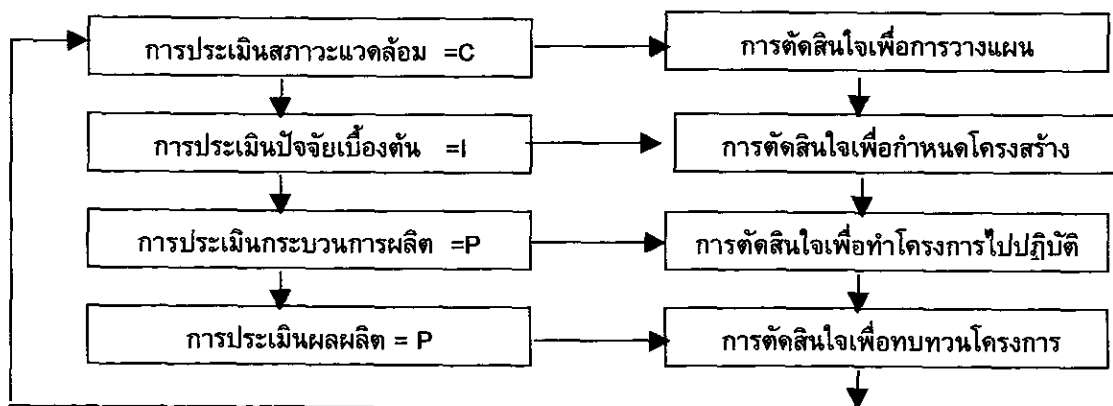
3.P = Process Evaluation - การประเมินกระบวนการ

4.P = Product Evaluation - การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น

การประเมินชีพ CIPP Model มีวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็น, ประเภทการประเมิน

ประเภทของการตัดสินใจ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิด ทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบชีพชีพอโมเดลดังกล่าว

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยกระบวนการของการศึกษานักศึกษา เข้าไปช่วยเหลือติดตามประเมินผลให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตที่ตกงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ระยะเวลาดำเนินการ : 1 ปี

เป้าหมายของโครงการ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 74,881 คน
2. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษา จำนวน 74,881 คน
3. มีรายงานผลความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ของโครงการ

1. บัณฑิตที่ว่างงาน ได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 ซึ่งทำให้มีการใช้จ่ายเงินนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งผลต่อเศรษฐกิจ รากฐานอื่นๆ อีกมาก

2. ผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมได้ประสบการณ์จริงสามารถนำไปใช้ในการทำงานต่อไป และสามารถนำหน่วยกิตสมทบในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้

3. การบริหารจัดการกองทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ การที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาอันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของคนนอกนั้น หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันและปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการร่วมกันแล้ว ยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ในการบริการรวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยทางอ้อม คือ ผ่านกรรมการที่เป็นฝ่ายบริหารงานของหมู่บ้านหรือโดยตรง คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

9.3 ความเข้มแข็งของชุมชน คือชุมชนที่มีศักยภาพ มีความรัก ความสามัคคี จงรักภักดีต่อชุมชนทุกคนใฝ่เรียนรู้มุ่งพัฒนาตนเอง ให้มีพลังความคิด พลังสติปัญญาเพื่อการพึ่งพาตนเองในทุกด้าน รู้จักวางแผนจัดการทรัพยากรแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทุกคนมุ่งหวังประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนชุมชนมีเสถียรภาพ มีสันติสุข และมีคุณธรรมนำชีวิต

9.3 เครื่องข่ายองค์กรการเรียนรู้ ได้แก่ดังต่อไปนี้

1. คนหรือประชาชนในชุมชน ได้แก่ องค์กรชุมชน กลุ่มประกอบการ ฯลฯ
2. สถาบันในชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน ฯลฯ
3. ฝ่ายบริหารชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ฯลฯ
4. อาณาเขตภูมิศาสตร์
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ

9.4 ประชาคม คือ การที่ทุกคนสามารถมาพบปะรวมตัวกันเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ถกแถลง ข้อมูลความคิดเห็น คุณค่า อุดมการณ์ ปัญหา วางแผน ทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือชุมชน อาจเป็นการประชุมแบบทางการหรือไม่ทางการ เช่นการสนทนาแลกเปลี่ยนที่ศาลาว่าการพูดคุยในเวทีประชาคมเป็นบรรยากาศความร่วมมือ มิตรภาพและสัมพันธภาพเกิดความกลมกลืน สมานฉันท์

9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง รูปแบบการบบเขตชนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรที่มีการจัดสรร การใช้ประโยชน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดภาวะ ความเสี่ยงแก่คนรุ่นหลัง

9.6 ธุรกิจชุมชน คือ กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรม และ/หรือ ช่วยดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมด โดยประสานการจัดการร่วมกับหน่วยงาน ต่างๆ ที่มีการเรียนรู้และการจัดการร่วมกันเพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการ ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน อันจะนำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีแนวคิดดังนี้

1. ปณิธาน - ธุรกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ
2. ทำอะไร - ทำงานเพื่อดำรงชีพในแนวสัมมาชีพเพื่อการอยู่ร่วมกัน
3. ทำกับใคร - ชาวบ้านรวมกลุ่มทำเป็นนิติบุคคล
4. ทำอย่างไร - รวมกลุ่มแล้วทำการผลิต แปรรูป
5. ทำทำไม - มีการรวมกลุ่มกันผลิตเพื่อให้เกิดความพออยู่พอกิน
6. เพื่ออะไร - เพื่อให้เกิดผลให้คนมีความสุข ก็จะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับธนาคารเพื่อสำรองจ่าย และเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ธนาคารโอนเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน ตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านบัญชีละหนึ่งล้านบาท ภายในระยะเวลาสามสิบวันในการอนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงิน หรือให้กองทุนชดใช้ ในกรณี que เบิกจ่ายไปแล้วตามระเบียบ

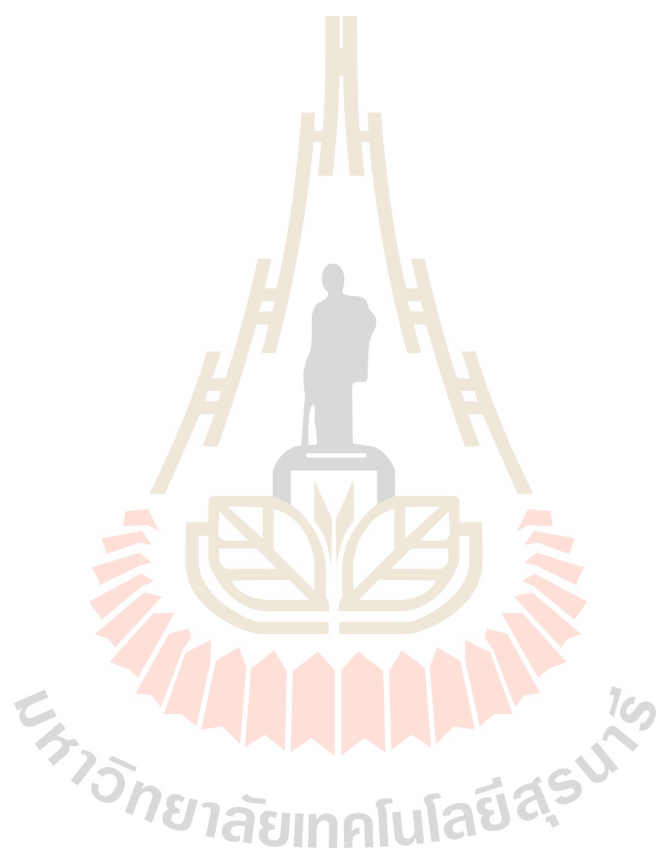
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา แนวคิดที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ ได้ถูกนำมาใช้ในการปฏิบัติกันอย่างจริงจังแพร่หลายมากขึ้น แต่การประเมินที่ปฏิบัติกันอยู่เป็นการประเมินผลสุดท้ายของโครงการหรือผลลัพธ์ของโครงการเป็นส่วนมาก ซึ่งมุ่งเน้นการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินการในแต่ละโครงการ เพื่อตรวจสอบดูว่าโครงการที่ปฏิบัติอยู่จะประสบความสำเร็จหรือ

ล้มเหลว แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันประเทศไทยของเรามีทรัพยากรจำนวนจำกัด แต่ความต้องการบริหารทางสังคมมีมากด้วยเหตุนี้ผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งอาจจะเป็นผู้บริหารโครงการหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

การประเมินประสิทธิภาพของโครงการต้องคำนึงถึงการดำเนินงานที่สามารถบรรลุผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เช่น ต้องเสียค่าใช้จ่ายน้อยหรือต้องใช้ต้นทุนต่ำ

บทที่ 3

วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณี เฉพาะหมู่บ้าน ไหลสามัคคี ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซิปป์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยวิธีการประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.2 การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านใหม่สามัคคี ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่างๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	15 คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	113 คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	55 คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน	48 คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	- คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้นำอาสา ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	- คน
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	- คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจน
จนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและ ไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนราย
บุคคลในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่างๆ (บร.)

3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4) การศึกษาเจาะลึกกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 17 ราย
ที่มีวัตถุประสงค์การกู้ที่แตกต่างกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (บร.) และ
แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์มีดังนี้

1) บร.1แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน

2) บร.2แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

3) บร.3แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

4) บร.4แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

5) บร.5แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง

6) บร.6แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง

7) บร.7แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดจัดความเข้มแข็งของชุม ชนในทัศนคติของประชาชน

8) บร.8โครงการเศรษฐกิจชุมชน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

9) บร.9แบบบันทึกการสัมภาษณ์

10) บร.10แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

11) บร.11แบบศึกษาเจาะลึกกรณี

12) บร.12การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

13) แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติม

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

4.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C1-ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพ สภาพเดินทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน มีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม(อาชีพหลัก/รองคืออะไร) อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไรเพราะอะไรจึงเลิกทำ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน,ไฟฟ้า,ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 ศึกษาเอกสาร
C2 – สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์
C3 – สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัยตำบล โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 สังเกต

ตารางที่ 1(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C4 – วัฒนธรรม ประเพณี	3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย		
	4. จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน		
	5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน		
	6. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน		
	7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน)		
C4 – วัฒนธรรม ประเพณี	8. โรคที่เจ็บป่วย		
	9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1
	2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง	4. ชาวบ้าน	2. ศึกษาจากเอกสาร
	3. ภาษาพื้นบ้าน		3. สังเกต
C5 – โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	4. ประเพณีที่สำคัญ		
	5. ความเชื่อค่านิยมต่างๆ (ศาลปู่ตาฯ)		
C5 – โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1
	2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์		2. สังเกต

ตารางที่ 1(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C6 – ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทผู้นำเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก,ทุนของกลุ่ม,กิจกรรมกลุ่ม,ปีก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ (ชื่อ,อายุ,ความเชี่ยวชาญ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
C7– โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C8– ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพที่เลี้ยงตนเองได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ประองคอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนาสม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์แบบ บร.2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 30 ครั้ง เรือน)

ตารางที่ 1(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม		
	12. การจัดทำแผนงาน แก้ปัญหาชุมชน		
ระดับรายบุคคล			
C9 – อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก / รอง 2. ผลการประกอบอาชีพ เดิม(เพียงพอต่อการ เลี้ยงครอบครัวหรือ ไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C10 – สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัว และรายละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สถาน ภาพสมรส,ระดับการ ศึกษา,ความสัมพันธ์ กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11 – สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเอง หรือไม่ ถ้าไม่มีพัก อาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C12 – สภาพการอยู่อาศัย	1. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน 2. ความเพียงพอของราย ได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C12 – หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงิน กองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้ สิน 3. แหล่งเงินกู้	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
11-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนฯว่า ด้วยการจัดตั้งกอง ทุน	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	1. ศึกษาจากเอกสาร
12- การประชาสัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการ ประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
13 – คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะ อนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ ภาคเอกชน 4. การปฏิบัติหน้าที่ คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
14 – คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
15.- การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กร ที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้าน ตามแบบ บร.3, (จากข้อมูลดิบ 30 ครั้วเรือน 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
16.- เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1.. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
17 – เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. ประเภท/จำนวนที่มา และการเก็บรักษา	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
18 – บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา.อายุ, เพศ,ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส, ความสามารถพิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
19 – จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
110 - จำนวนเงินลงทุน นอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุน นอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
111 - วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
112 – สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัสดุ ดิบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	3. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ		
I13 – ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I14 – จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาจัดกระทำให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูล เป็นต้น แล้วนำข้อมูลนั้น ๆ มาคำนวณด้วยมือ เครื่องคำนวณ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3
 ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PCI – การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
PC2- จัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	<ol style="list-style-type: none"> กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์
PC3- ระบบบัญชีกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนบัญชีที่จัดทำ(จำนวนเล่ม) ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้,บัญชีเงินสัจจะ ความเป็นปัจจุบัน ผู้จัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บัญชีกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
PC4 – กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน			
PC4.1 – กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	3. ขั้นตอนในการสมัครและเหตุผล		3. ศึกษาจากเอกสาร
	4. คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล		
	5. ปัญหาอุปสรรค		
PC4.2 – การหมดสมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.3 – ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล		
PC4.4 – การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5 – กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
PC5.1 - ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการการขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.2 – การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5.3 – การโอนเงินให้ผู้กู้	2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล		
	3. ปัญหาอุปสรรค		
	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4 – การรับชำระหนี้	2. ปัญหาอุปสรรค	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	
	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
	2. ปัญหาอุปสรรค	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	
PC6 – การส่งเสริมการใช้เงินกู้			
PC6.1 – การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
	2. ประเด็นในการแนะนำ	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	
	3. วิธีการแนะนำ		
	4. จำนวนครั้งในการแนะนำ		
PC6.2 – การช่วยเหลือตลาด	1. ผู้ที่ช่วยเหลือตลาด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
	2. วิธีการในการส่งเสริม	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	
	3. ปัญหาอุปสรรค		
PC7 – การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
	2. วิธีการตรวจสอบ	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	
	3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ		
	4. ปัญหาอุปสรรค		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC8 – การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> ประเภทรายงานที่จัดทำ ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกและชาวบ้าน เอกสารการจัดทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ สังเกต ศึกษาจากเอกสาร
PC9 – การจัดสรรผลประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
PC10 – การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> ประเภทเครือข่าย กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย วิธีการสร้างเครือข่าย ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บัณฑิตกองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับบุคคล			
PC11 – การใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> รายละเอียดของการใช้จ่าย 	<ol style="list-style-type: none"> สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ บัญชีการใช้จ่ายเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 ศึกษาจากเอกสาร สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12 – การหาความรู้เพิ่มเติม	<ol style="list-style-type: none"> วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม 	<ol style="list-style-type: none"> สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> สังเกตจากการเสวนาตามแบบบร.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC13 – การหาตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
PC13 – การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำบัญชี 2. ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บเกี่ยวข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1 – จำนวนสมาชิกกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิก (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกมีการเพิ่มขึ้น/ลดลง (31 ก.ค. 45) 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD2 – จำนวนผู้ได้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวนตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD3 – ยอดเงินที่ให้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอ และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติเงินกู้แต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD4. – จำนวนผู้ชำระเงินคืนตามกำหนด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ค.45) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 3. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4. 4. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 5. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ค. 45)		
	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด		
PD5 – ยอดเงินที่มีการชำระคืน	1. ยอดเงินกู้ที่มาชำระคืนนับถึง 31 ก.ค. 45 จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD6 - กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม 17 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7- การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC 7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8 – ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน	1. ทัศนคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุน 1ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9 – การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ (หลังจากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน(ตัวเอง)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย		
PD10 – การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.10
PD11 – ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของชาวบ้าน	1. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามบร.2 และ บร.7 (จากข้อมูลดิบ 30 ครั้ง เรือน 2. สังเกต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล			
PD12- ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้			
PD12.1 – ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD12.1 – ผลโดยอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	3. สัมภาษณ์ 4. สังเกตตามแบบ บร.10

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษาหมู่บ้านใหม่สามัคคี ครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพ ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่างๆ ของวัตถุประสงค์การประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมินดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 5 บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ	16		PC5	PDI-PD7
สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก	17		PC9	
	19			
12. ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน	14		PD1-PD9	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง			PC1- PC14	PD9 PD10

ตารางที่ 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง				
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		12 15 19	PC10 PC11	PD2-PD6 PD8,PD10
1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม			CC10	PD8-PD12
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตาม ข้อ 1	C1 – C8	11 – 14 18 – 115	PC1-PC10 PC11-PC14	PD8
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ใดบ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้านตำบล		13 18	PC10	PD9
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8			PD11

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2. การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎี ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) มีการรายงานที่แบ่งออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ ได้แก่
  - 5.1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายเพียงใด
  - 5.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน
  - 5.3 เพื่อทราบว่าได้เกิดองค์ประกอบของการเรียนรู้หรือไม่
  - 5.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยต้องประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำและภาระหนี้สินของประเทศมากมายซึ่งถือว่าเป็นความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากแนวความคิดของระบบเศรษฐกิจ แบบทุนนิยมเสรี ส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกคน โดยเฉพาะประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งอยู่ในภาคเกษตร ที่ได้มานั้นมีราคาที่ตกต่ำ เกษตรกร ไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ และไม่มีความรู้ด้านการตลาด ไม่รู้อุปสงค์ อุปทานของผู้บริโภคทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และนำไปสู่การมีภาระหนี้สินตามมา

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

รัฐบาลยุคปัจจุบันได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนและได้แถลงต่อรัฐสภา ถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แห่งละ หนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก (SMEs) ในครัวเรือน

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สภาวะการค้าและส่งออกของประเทศมีมากในรูปของสินค้าภาคเกษตรกรรมซึ่งแต่ละปีการส่งออกสินค้าภาคเกษตรมีมากแต่ก็ไม่มากเท่ากับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าสิ้นเปลืองและสินค้าอุตสาหกรรมหนักที่มีราคาสูงและทำหน้าที่ผลิตสินค้าและอุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนที่ใช้แรงงานเป็นหลัก มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก ก่อให้เกิดการขาดดุลการค้า การขาดเงินออมภายในประเทศ การมีหนี้ต่างประเทศและการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมากขึ้น

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมที่เลวลงเป็นอันมาก เนื่องจากคนในประเทศไม่รู้จักหวงแหนและรักษาสภาพแวดล้อมและธรรมชาติและผู้คนมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนรวม โดยเฉพาะในเขตเมืองหลวงมีสภาวะมลพิษทางอากาศมากขึ้น และในต่างจังหวัดก็มีการตัดไม้ทำลายป่า มีการบุกรุกเขตป่าสงวน ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เกิดการพังทลายของดิน และแหล่งน้ำถูกทำลายทำให้ระบบนิเวศในธรรมชาติเสียสมดุล

1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ มีปัญหาความยากจนของประชากร การขาดเงินทุน และทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอดและเป็นวิธีแก้ปัญหาอีกทางหนึ่งที่สามารถทำได้ก็คือ การกู้ยืมเงินไม่ว่าจะเป็นแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐ หรือกู้ยืมจากนายทุน ล้วนแล้วแต่เป็นภาระหนี้สินที่ประชาชนต้องแบกรับ ปัญหาความยากจน การล้มละลายของเกษตรกรรายย่อยทำให้ครอบครัวแตกแยกมีการอพยพย้ายถิ่นฐาน ปัญหาการขายแรงงาน ปัญหาโสเภณี ซึ่งเป็นผลกระทบที่ตามมา

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

บางคนเรียกว่า ความล้มละลายของท้องถิ่นชนบท

ความล้มละลายของท้องถิ่นชนบทเกิดจากการล้มละลายทางเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้สถาบันครอบครัวล้มละลายไปด้วย ผู้คนต่างเห็นแก่ตัวมากขึ้น มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันสภาวะครอบครัวจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว มีการอพยพแรงงาน ไปขายแรงงานในเมืองใหญ่ คนชราและเด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง เพราะคนวัยหนุ่มสาว ไปขายแรงงานยังต่างถิ่น

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรม และสินค้าจากต่างประเทศ

คนไทยในปัจจุบันให้ความสนใจและนิยมสินค้าต่างประเทศมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมการกิน การแต่งตัว มีการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างฟุ่มเฟือยเป็นประภพวัตถุนิยมเสียส่วนใหญ่ ความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม ศิลปกรรม จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงแบบแผนของวัฒนธรรมไทย และสร้างวัฒนธรรมบริโภคนิยมที่ไม่ก่อประโยชน์ทางปัญญา และสุขภาพ ความนิยมและตะวันตกทำให้คนไทยลืมนคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ทอดทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาคั้งเดิม

2. บริบทระดับท้องถิ่น

ชื่อหมู่บ้าน ใหม่สามัคคี หมู่ที่ 5 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ที่มาของชื่อหมู่บ้าน ตั้งตามชื่อชาวจีนคนแรกที่อยู่พบกบฏการทำให้ไร่นาทำสวน ชื่อ นายใหม่ ปฐมชัยกุล หรือเจ๊กใหม่ ที่ชาวบ้านเรียกกันและให้ความเคารพนับถือบวกรับกับความสามัคคีของชาวบ้าน และได้ตั้งชื่อเป็นชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านใหม่สามัคคี” หมู่บ้านใหม่สามัคคีนี้เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2527 หรือประมาณ 17 ปีมาแล้ว

กลุ่มแรกที่เริ่มมาก่อตั้งหมู่บ้านมี

- พ่อใหญ่ทับ ดวนจันทิก เข้ามาทำการเกษตร
- ตาหนู ศรีวัง เข้ามาทำการเกษตร
- นายใหม่ ปฐมชัยกุล เข้ามาทำการเกษตรและค้าขาย

คนกลุ่มแรกส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานมาจากบ้าน บัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ และอำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา เหตุที่แต่ละกลุ่มนี้อพยพมาจากบ้านเดิมเพราะ ต้องการที่อยู่อาศัยใหม่ หาอาชีพใหม่และการขยายครอบครัวโดยริเริ่มทำการเกษตร

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านนี้ เป็นพื้นที่กว้างที่ราบสูงเหมาะทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

2.2 สภาพปัจจุบัน

ประชากรในหมู่บ้านมีครัวเรือนจำนวน 200 ครัวเรือน มีบ้าน 197 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,293 คน เป็นชาย 683 คน หญิง 655 คน

ประชากรวัย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
1 วัน – 3 ปีเต็ม	40 คน	3.09
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	61 คน	4.71
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	193 คน	14.92
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	59 คน	4.56
15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	66 คน	5.10
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	698 คน	53.98
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	69 คน	5.33
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	96 คน	7.42

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสาธารณูปโภค

- ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนนแบบ ทางเกวียน เป็นหลุมเป็นบ่อ
- เป็นถนนลูกรังเมื่อ พ.ศ. 2526 ยาวประมาณ 14 กม.
- เป็นถนนลาดยางเมื่อ พ.ศ. 2529 ยาวประมาณ 1 กม.
- ถนนภายใน หมู่บ้านทั้งหมดยาวประมาณ 14 กม.
- ไฟฟ้าเข้าสู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2526

- ประปาหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2538

ระบบนิเวศของชุมชน

ในอดีตนั้นการตั้งบ้านเรือนของบ้านใหม่สามัคคี สมัยมาก่อนตั้งบ้านเรือนใหม่ ๆ นั้น ตั้งกันเป็นกลุ่มเครือญาติ จะรวมตัวกันอยู่เป็นกระจุกและแบ่งเป็นคุ้มตามกลุ่มเครือญาติของตนเอง ต่อมาเมื่อประชากร เพิ่มมากขึ้น ได้มีการขยายหมู่บ้านออก และแยกออกเป็น 3 คุ้มด้วยกัน คือ คุ้มบ้านโนนจั่ว คุ้มบ้านโนนกกอก และคุ้มบ้าน ตะวันออก ซึ่งลักษณะหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้ มีปูนบ้างเฉพาะร้านค้า

สภาพที่ดิน

สภาพที่ดินของบ้านใหม่สามัคคี เป็นดินร่วนปนทราย แต่ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีพื้นที่ทำไร่และทำการเกษตรยังหมู่บ้านอื่น และครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองมี

จำนวน 1-5 ไร่	มีจำนวน 13 ครอบครัว
6-10 ไร่	มีจำนวน 22 ครอบครัว
11-12 ไร่	มีจำนวน 18 ครอบครัว
21-50 ไร่	มีจำนวน 3 ครอบครัว
50 ไร่ขึ้นไป	มีจำนวน 84 ครอบครัว

ที่ดินที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 140 ครอบครัว รวม 4,724 ไร่

และยังเริ่มทำการเกษตรแบบผสมผสาน เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2540

มีพื้นที่ทางการเกษตร 570 ไร่ เป็นที่นา 463 ไร่ ที่สวน 305 ไร่

แหล่งน้ำที่สำคัญของบ้านใหม่สามัคคี ปัจจุบันมีแหล่งน้ำ

บ่อน้ำตื้น	2 บ่อ
บ่อน้ำบาดาล	2 บ่อ
สระน้ำ	2 สระ

ฝายกั้นน้ำ 1 แห่ง (ฝายกั้นน้ำคลองมะเกลือ) เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่สุดในหมู่บ้าน ชาวบ้านได้ทำระบบน้ำประปาหมู่บ้านซึ่งมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี

ระบบสังคมวัฒนธรรม

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

ผู้ใหญ่บ้านชื่อ	นายบุญหนุน	จันทร์สว่าง	การศึกษาสูงสุด ม.3 (กศน)
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านชื่อ	นายปล้ำ	อินกระโทก	การศึกษาสูงสุด ป. 4
มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในหมู่บ้าน			
	นายโหมง	แก้วดอนรี	
	นายมานะ	โนนขุนทด	

ผู้ที่ราษฎรในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือ

นายบุญหนุน	จันทร์สว่าง	(ผู้ใหญ่บ้าน)
นายคำ	ตะสูงเนิน	(ผู้สูงอายุ)
นายมบุญ	เที่ยงบุญ	(ข้าราชการบำนาญ)
นายพินิจ	บรรจงรอด	(ข้าราชการ)

ปัจจุบันชาวบ้านใหม่สามัคคีขาดการประชุมประจำเดือน ซึ่งจะมีการประชุมประจำเดือนทุก ๆ เดือนโดยผู้ใหญ่บ้าน เพื่อทราบข้อมูลทางอำเภอ และข้อมูลทางการวางแผนการจัดการระบบหมู่บ้านแบบใหม่ เพื่อพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

มีพื้นที่ทำการเกษตร 570 ไร่ เป็นที่นา 463 ไร่ เป็นสวน 305 ไร่ มีผลผลิตทางการทำนาทั้งหมู่บ้านปีละ 400 กระสอบ และมีผลผลิตทางด้านอื่น ๆ เช่น ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ทำไร่ข้าวโพด 40 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 30,000 บาทต่อปี

ทำไร่มันสำปะหลัง 25 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 25,000 บาทต่อปี

การเลี้ยงสัตว์ 30 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 100,000 บาทต่อปี

และมีการผลิตสินค้าในหมู่บ้านเพื่อจำหน่าย ผลผลิต การทอเสื่อ ครอบครัวที่ผลิตมี 10 ครอบครัว รายได้เข้าหมู่บ้านประมาณ 3,000 บาทต่อปี

รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว โดยสรุปทั้งหมดประมาณ

1,000 – 5,000	บาท	มี	3	ครอบครัว
5,100 – 10,000	บาท	มี	38	ครอบครัว
10,001 – 20,000	บาท	มี	50	ครอบครัว
20,001 – 30,000	บาท	มี	10	ครอบครัว
30,001 – 50,000	บาท	มี	12	ครอบครัว
50,001 – 100,000	บาท	มี	13	ครอบครัว

ในรอบหนึ่งปีในหมู่บ้านมีการทำบุญหรืองานประเพณีดังนี้

เดือนมกราคม ทำบุญประเพณี ทำบุญปีใหม่

เดือนเมษายน ทำบุญประเพณี มีการบวชชีพราหมและพระหมู่รคน้ำสงฆ์ในวันสงกรานต์

เดือนธันวาคม ทำบุญประเพณี มีการทำบุญกลางบ้านเลี้ยงศาลดาบู้

การศึกษา

โรงเรียนระดับประถมศึกษาในหมู่บ้าน

ประวัติ

โรงเรียนหนองน้ำใส กระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เริ่มดำเนินการจะก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2500 โดยชาวบ้านตำบลหนองน้ำใส (เขากระโดน) ได้มีผู้สนใจและตระหนักถึงการศึกษาวงบ้านได้ร่วมมือร่วมแรง ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ในการก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราว จนสามารถสร้างอาคารเรียนชั่วคราวหนึ่งหลัง จำนวน 2 ห้องเรียน พื้นดินดิน หลังคามุงแฝก เปิดทำการสอนได้เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2501 โดยนายคลี วัลลิภากร นายอำเภอสีคิ้ว เป็นประธานในการเปิดพิธี มีนักเรียนจำนวน 33 คน เปิดสอนเพียง ป. 1 นายคำ ศรีจันทิก ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ นายพวง พลรักมิตร ผู้สอน

ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษาที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาที่ 6 คณะครูทั้งสิ้น จำนวน 24 คน นักเรียนจำนวน 639 คน นักการภารโรง 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน คณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมู่บ้านละ 5 คน รวม 35 คน นายวินัย ธรรมภักดี ศษ.ม. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 8

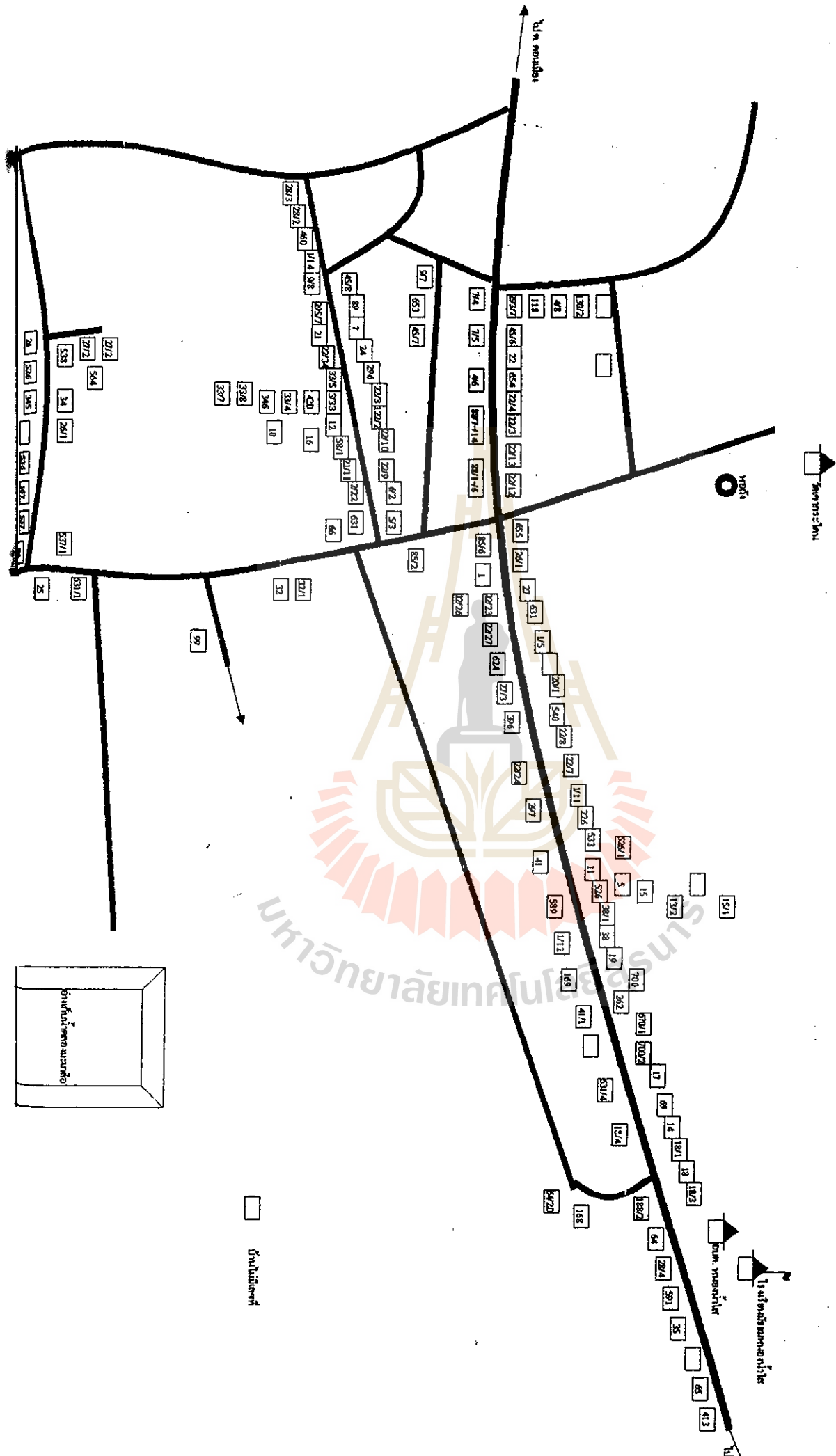
สุขภาพอนามัย

ประชาชนในหมู่บ้านที่อายุ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะยากจนไม่มีผู้อุปการะ ในหมู่บ้านมี 96 คน ปัจจุบันได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ จำนวน 96 คน ในหมู่บ้านมีคนพิการ 2 คน และได้มีผู้นำในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาลของหมู่บ้าน คือนายเรวัต ปรุ้มชัยกุล ผู้สื่อข่าวสาธารณะสุขประจำหมู่บ้าน คือนางคำ สุคหา ผู้สื่อข่าวประจำหมู่บ้าน คือ นายรัชชัย ควรฟุ้ง

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้านใหม่สามัคคี ที่ทำมาแต่ดั้งเดิมคือ การ “ทอเสื่อ” เริ่มจาก นางเอียง บุญพิมาย เป็นผู้ริเริ่มทำโดยนำ วัสดุธรรมชาติ คือต้นกก ที่ขึ้นตามหนอง บึง ในหมู่บ้าน แต่จะทำได้ปีละ 1 ครั้ง พอหมดหน้าฤดูเพาะปลูก ก็จะนำลูกหลานพากันทอเสื่อ เอาไว้ใช้ภายในบ้าน ไม่ได้นำออกไปขายสู่ตลาด จะทำใช้กันเองภายในครอบครัว

แผนที่บ้านในมหาวิทยาลัย หมู่ที่ 5 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอธวัชบุรี จังหวัดมหาสารคาม

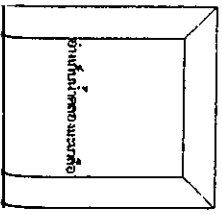

บ้านในเขต

บ้านในเขต

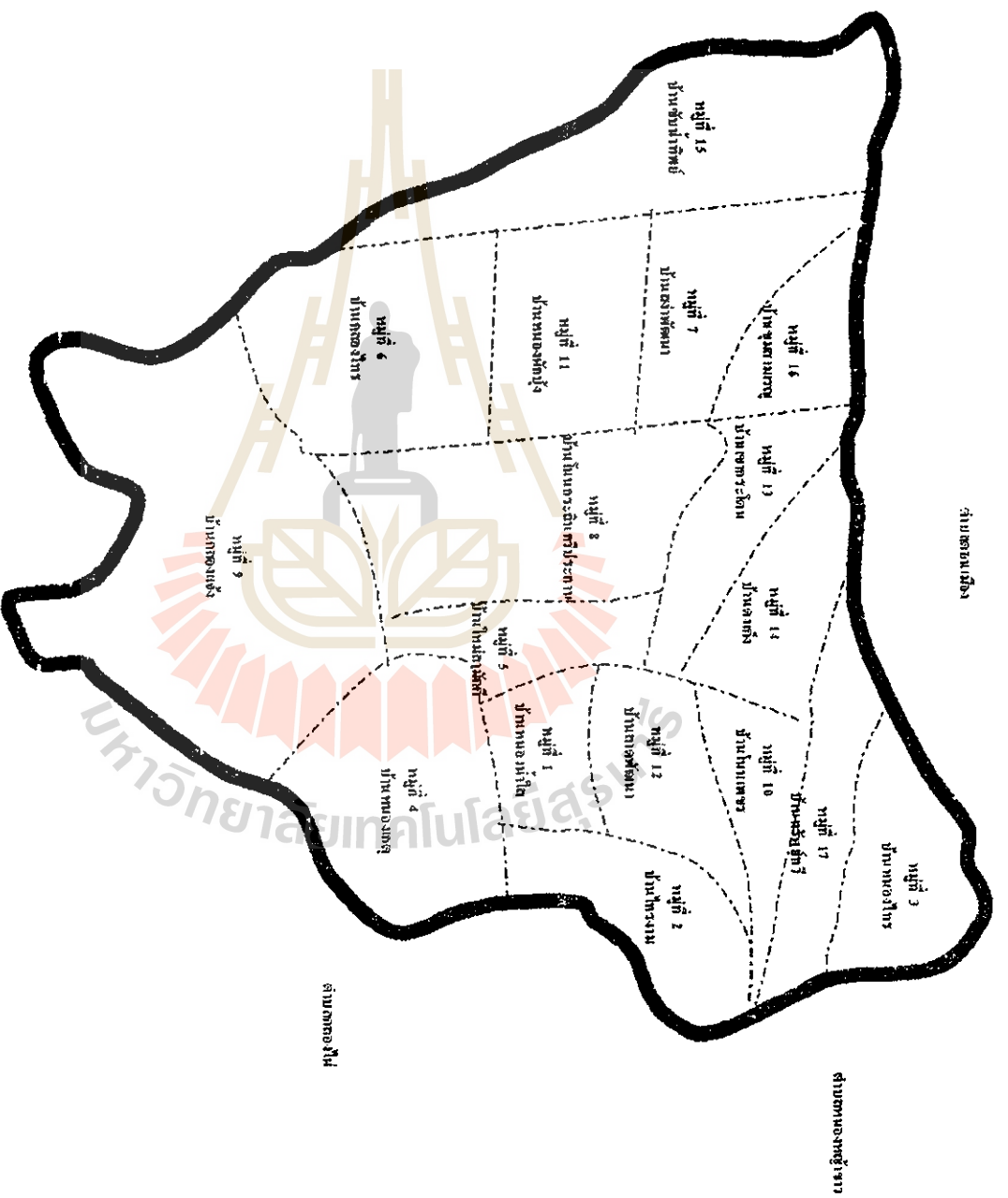
บ้านในเขต

บ้านในเขต

บ้านในเขต

แผนที่ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสัตกิว จังหวัดนครราชสีมา

ตำบลหนองน้ำใส
อำเภอเมือง

เส้นแบ่งเขตตำบล
เส้นแบ่งเขตตำบล

วิเคราะห์อนาคตของกองทุนเงินล้าน

ความเข้มแข็งของชุมชนของกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี คือ

- สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ยกย่องคนทำความดี
- สมาชิกในหมู่บ้านมีอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองได้
- สมาชิกในหมู่บ้านรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ โดยการประชุม
- ในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
- ผู้นำชุมชนมีคุณธรรม ยุติธรรม
- สามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านได้

ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

วิธีในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี โดยมีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง มีดังนี้

- ให้สมาชิกที่จะกู้ ทำโครงการ 1 โครงการ
  - ให้กู้ได้รายละ 20,000 บาทและไม่เกิน 50,000 บาท
- เรื่องลำดับความจำเป็นของแต่ละบุคคลหรือกลุ่ม และให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- ทำสัญญากู้เงินส่งภายใน 1 ปี ตามที่รัฐบาลกำหนด
- คิดดอกเบี้ยให้ถูกที่สุด
- ติดตามผลและประเมินผล เพื่อพิจารณาให้ผู้ที่กู้ในปีต่อไป

วิธีในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้

- ตั้งคณะกรรมการติดตามการใช้เงินกู้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์
- ให้ผู้กู้ทำบัญชีใช้เงินกู้ให้คณะกรรมการทราบภายใน 30 วัน
- มีคณะกรรมการติดตามประเมินผล
- จัดทำสถิติเพื่อเป็นตัวอย่างต่อไป

แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคีในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชน มีแนวทางดังนี้

- สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ
- สวัสดิการแก่คนพิการ และส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม

ข้อคิดเห็นอื่นๆในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน คือค่าสวัสดิการคณะกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรึกษาแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

สถานะกองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี ตั้งเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2544

จำนวนสมาชิกกองทุน 113 คน

เงินออมและเงินทุนจากสมาชิกปัจจุบันมี บาท

เงินกองทุน 1 ล้านบาท ปัจจุบันเหลือ 89,131.09 บาท

รวมผู้กู้ทั้งหมด 55 ราย ยอดรวมให้กู้รวมเป็นเงิน 930,000 บาท

ดอกเบี้ยจากธนาคารออมสิน 19,131.09 บาท

ปัจจุบันจำนวนผู้กู้เงินทั้งหมด นำเงินไปดำเนินการประกอบอาชีพหรือทำกิจกรรมดังนี้

1. พัฒนาอาชีพ

1.1 การผลิตทางการเกษตร

ปลูกพืช คือ ข้าวโพด มันสำปะหลัง จำนวน 12 ราย รวมเงินกู้ 188,000 บาท

เลี้ยงสัตว์ คือ โค, กระบือ จำนวน 24 ราย รวมเงินกู้ 147,000 บาท

1.2 ค้าขาย คือ ไอศกรีม,ขายของชำ จำนวน 11 ราย รวมเงินกู้ 199,000 บาท

1.3 การบริการ คือ ช่างซ่อมมอเตอร์ไซค์,รถยนต์ จำนวน 2 ราย รวมเงินกู้ 39,000 บาท

ตัดผมเสริมสวย จำนวน 2 ราย รวมเงินกู้ 34,000 บาท

ตัดเย็บเสื้อผ้า จำนวน 1 ราย รวมเงินกู้ 20,000 บาท

เหมาก่อสร้าง จำนวน 2 ราย รวมเงินกู้ 33,000 บาท

การดำเนินธุรกิจและการชำระเงินกู้

การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านประสงค์ขอเงินกู้ จำต้องทำโครงการเพื่อขอเงินกู้จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมอย่างชัดเจน

ลักษณะโครงการ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสามารถยื่นขอกู้เงินตามลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการจริงได้ มีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่า มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

วงเงินกู้ ให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านแต่ละคนมีวงเงินกู้ไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีใดมีวงเงินกู้เกิน 20,000 บาท แต่ไม่เกิน 50,000 บาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อจะได้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเงินกู้ฉุกเฉินรายละไม่เกิน 20,000 บาท

การดำเนินโครงการตามโครงการ เพื่อขอกู้เงินและจัดทำรายการ สมาชิกต้องดำเนินโครงการที่จะขอกู้เงินให้สำเร็จ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจัดทำรายงานความก้าวหน้า ตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนด

การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

การชำระคืนเงินกู้ มีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

1. ให้ผู้กู้ส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยที่กำหนดภายใน 1 ปี

2. เงินกู้ในกรณีฉุกเฉินเร่งด่วน ให้ส่งคืนเงินกู้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน หรือ 3 เดือน

อัตราดอกเบี้ย ดอกเบี้ยเงินกู้อยู่ละ 6 ต่อปี

อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ตามธนาคารออมสินกำหนด

ค่าปรับในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีกองทุนหมู่บ้านมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรดังนี้

1. เป็นเงินค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงาน 20%
2. ทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชาชนในหมู่บ้านในอัตรา 10 %
3. สมทบกองทุนหมู่บ้าน 20%
4. เป็นเงินทุนจัดสวัสดิการแก่สมาชิก 10 %
5. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์หมู่บ้าน 10 %
6. เป็นเงินเฉลี่ยคืนผู้กู้ 10%
7. เป็นเงินปันผลให้แก่สมาชิก 10 %

การจัดทำบัญชี

กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนหมู่บ้านอย่างรอบคอบเดือนละ 1 ครั้ง และปิดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนหมู่บ้านให้แก่สมาชิกทราบ โดยบัญชีที่จะต้องทำดังนี้

- รายรับ รายจ่าย ของกองทุนหมู่บ้าน
- สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้าน

การตรวจสอบ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องตรวจสอบบัญชีกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุน เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านทุก ๆ 3 เดือน และทุก 1 ปี พร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุลในบัญชีที่ล่วงมา ภายใน 120 วัน นับตั้งแต่การสิ้นบัญชี

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านและเหตุผลมีดังนี้

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ใช้วัด	ค่าเฉลี่ย
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	มาก 68 ครัวเรือน	34.5
	ปานกลาง 12 ครัวเรือน	6.0
	น้อย -	
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	มาก 45 ครัวเรือน	22.8
	ปานกลาง 25 ครัวเรือน	12.6
	น้อย -	
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	มาก 10 ครัวเรือน	5.0
	ปานกลาง 60 ครัวเรือน	30.4
	น้อย -	
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	มาก 15 ครัวเรือน	7.6
	ปานกลาง 55 ครัวเรือน	27.9
	น้อย -	
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	มาก 42 ครัวเรือน	21.3
	ปานกลาง 28 ครัวเรือน	14.2
	น้อย -	
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว	มาก 197 ครัวเรือน	100
	ปานกลาง 197 ครัวเรือน	100
	น้อย -	
7. ครอบครัวในชุมชนสมาชิกมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน	จากปีก่อนมี 197 ครัวเรือน	100
	ปัจจุบันลดลงเหลือ 140 ครัวเรือน (เพราะออกไปทำงานต่างถิ่นซึ่งบางครัวเรือนจะอยู่เฉพาะคนแก่กับเด็ก)	71.0
8. ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งองค์กรประชาชน	จากปีก่อนมี 3 องค์กร	
	ปัจจุบันลดลงเหลือ 1 องค์กร	
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา	มาก -	
	ปานกลาง 70 ครัวเรือน	35.5
	น้อย -	

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ใช้วัด	ค่าเฉลี่ย
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก คนชรา สตรี คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	จากปีก่อนมี 65 คน เพิ่มขึ้นเป็น 70 คน	32.9 35.5
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีความยุติธรรม	ใช่ 20 ครั้วเรือน ไม่ใช่ 12 ครั้วเรือน	10.1 6.0
12. ในชุมชนสามารถร่วมมือกันแก้ปัญหาของชุมชนได้โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน	ไม่แน่ใจ 48 ครั้วเรือน ใช่ 43 ครั้วเรือน ไม่ใช่ 27 ครั้วเรือน	24.3 21.8 13.7

ปัญหาการบริหารกองทุน และการแก้ไขปัญหา

1. ปัญหาด้านการวางแผน

1) คณะกรรมการและสมาชิกขาดการมีส่วนร่วม

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด/อำเภอ จัดประชุมประชาคม หรือจัดกิจกรรมสนับสนุน
- ผู้แทนกรรมการและคณะทำงานติดตามการดำเนินงานนโยบายกองทุนฯ จัดประชุมประชาคม หรือกิจกรรมสนับสนุน
- บัณฑิตกองทุนสนับสนุน หรือ จัดเวทีเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดทำ หรือวางแผนการดำเนินงานในภาพรวม

2) ไม่มีการกำหนดแผนระยะสั้น ระยะยาว และแผนการใช้จ่ายเงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- จัดทำแผนระยะสั้น / ระยะยาว
- จัดทำรายละเอียดแผนงาน / กิจกรรม และงบประมาณรองรับ

3) การตัดสินใจและการแก้ปัญหาอยู่ที่ประธาน / ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น หรือกรรมการคนใดคนหนึ่ง

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด/อำเภอ จัดประชุมประชาคม หรือ จัดกิจกรรมสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม
- ผู้แทนกรรมการและคณะทำงานติดตามการดำเนินงานนโยบายกองทุนฯ จัดประชุมประชาคม หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม

- บัณฑิตกองทุนสนับสนุน หรือจัดเวทีเพื่อส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม
- ประชุมชี้แจง และทำความเข้าใจ โดยมีการชี้ให้เห็นความสำคัญและข้อดีของระเบียบ หรือ ข้อบังคับ

ปัญหาของกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุน และแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ผู้กู้เขียนคำขอกู้ไม่เป็น

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- ประชุมและชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของคำขอกู้ และวิธีการในการกรอรายละเอียดลงในคำขอกู้
- มีการจัดทำตัวอย่างเผยแพร่
- จัดผู้ชำนาญการ ไว้ให้ความช่วยเหลือ หรือ ตรวจสอบการเขียนคำขอกู้ก่อนยื่นให้แก่คณะกรรมการสินเชื่อ

2. ไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการขอกู้เงินเมื่อมีการซักถาม

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- จัดผู้ชำนาญการ ไว้ให้ความช่วยเหลือ หรือตรวจสอบการเขียนคำขอกู้ก่อนยื่นให้แก่คณะกรรมการสินเชื่อ
- มีการตรวจเยี่ยม หรือ ตรวจสอบความเป็นไปได้ของกิจกรรม หรือ โครงการที่สมาชิกจะกู้เงิน ไปลงทุน

3. ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- ประชุม หรือ ชี้แจง และทำความเข้าใจให้ผู้กู้เห็นความสำคัญของการกู้และการใช้เงินกู้
- มีข้อกำหนด หรือ ข้อบังคับและบทลงโทษทางเศรษฐกิจ (เช่น มีการเรียกเงินคืน ชะลอการให้กู้ในงวดต่อ ๆ ไป) หรือ ทางสังคม (เช่น มีการทำประชาพิจารณ์เป็นรายกรณี เพื่อให้เป็นตัวอย่าง)

4. ไม่เข้าใจวิธีการบริหารเงิน (ไม่รู้จักการทำบัญชีรับ-จ่าย)

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- ส่งกรรมการ หรือ ผู้แทนกรรมการและสมาชิก ไปรับการอบรม หรือ คู่มือ
- มีการถ่ายทอดความรู้แก่กรรมการ หรือ สมาชิกรายอื่นๆ
- จัดทำหนังสือ หรือ คู่มือเพื่อให้กรรมการและสมาชิกใช้อ้างอิง

5. ขาดความตั้งใจที่ชำระคืน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- มีคณะกรรมการติดตาม หรือ สอบทานสินเชื่อ

- มีมาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจ (เช่น ชะลอการให้กู้ในงวดต่อ ๆ ไป หรือ ถดขยอดเงินขอู้) และทางสังคม (เช่น มีการทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้กู้เป็นรายบุคคล)
- มีการฟ้องร้องและดำเนินคดี

6. ไม่ให้ความร่วมมือกับกรรมการ หรือ คณะกรรมการสินเชื่อในการติดตามทวงถามหนี้
แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- มีมาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจ (เช่น ชะลอการให้กู้ในงวดต่อ ๆ ไป หรือ ถดขยอดเงินขอู้) และทางสังคม (เช่น มีการทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้กู้เป็นรายบุคคล)
- มีการฟ้องร้องและดำเนินคดี

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าได้แก่

- (1) นโยบายของรัฐบาล ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล
- (2) เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้นำไปจัดสรรตามระเบียบของกองทุนโดยแบ่งเป็น การกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่าย เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน
- (3) คณะกรรมการหมู่บ้าน มีส่วนแบ่งในการจัดตั้งกองทุนโดยเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน
- (4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ยังไม่มีการชำระคืนเนื่องจากว่ายังไม่ถึงกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ปล่อยกู้
- (5) ผู้สมัครขอกู้จำนวน 123 รายได้รับอนุมัติเงินกู้ทุกรายตามระเบียบ

4. อภิปรายสรุปผลได้ดังนี้

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนและมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้าน มีการจัดสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานถูกต้องมีระเบียบข้อบังคับของกองทุนชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านมีการร่วมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ แต่กลุ่มไม่เข้มแข็ง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความสำเร็จมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้แก่คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

(2) หมู่บ้านมีเงินสะสมของหมู่บ้านและมีการรวมกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารกลุ่มองค์กรต่างๆ และนำมาปรับใช้กับการบริหารกองทุนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

(2) คนในชุมชนบางส่วนไม่พึงพอใจในการตัดสินใจของคณะกรรมการ

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัยพบว่าสมาชิกผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรและการค้าขายยังไม่มีมีการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ และยังไม่มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

คนในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางที่มีประสิทธิผล การอยู่ในชุมชนอย่างสันติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน แบ่งปันสิ่งของให้แก่กัน

4.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

(1) ผลโดยตรง เมื่อเวลาผ่านไปสมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

(2) ผลกระทบโดยตรง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการโครงการสามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินได้ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

(3) ผลกระทบโดยอ้อม วิธีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระยะเวลาในการชำระเงินกู้ควรจะให้คืนเป็น 4 งวดๆละ 3 เดือน เพื่อให้เงินจะได้มีการหมุนเวียนในกองทุนมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การให้กู้ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้เกิดองค์กรใหม่ๆ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กองทุนหมู่บ้านต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำกองทุนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คน หรือมากกว่านี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่มาติดต่องาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อมูลต้องเรียกประชุมคณะ กรรมการ และสมาชิกทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดให้กลุ่มผู้กู้ได้นำไปพัฒนากิจกรรมของตนเอง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการแนะนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ ประกอบอาชีพให้กับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพหรือกลุ่มสนใจทราบ

บรรณานุกรม

- “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง”. (ออนไลน์). 2545. แหล่งที่มา <http://www.agri.cmu.ac.th/others/rfund/asknanser.html>. (5 มกราคม 2545).
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544 คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการ จัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 . กรุงเทพฯ: บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โนนกระฉิบศรีประพาน. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใหม่สามัคคี. นครราชสีมา.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี . 2544. “คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ”. นครราชสีมา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ . 2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:211-234.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ “คู่มือสำหรับประชาชน” , (2544) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, การประเมินโครงการประชุม; หลักการและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ชนา, 2525.